

Nekünk, nemzeti könyvtárosoknak a következő években erősíteniünk kell azt a felfogást, amely számol a magyarországi könyv- és könyvtártörténeti, művelődés- és tudománytörténeti, valamint az úgynevezett hungarika-kutatások jelenlegi fejlettségi szintjével, számot vet a magyar történeti és irodalomtörténeti stúdiumok forrásanyagainak (nyomtatványok, kéziratok, egyéb dokumentumok) bibliográfiai feltártóságával, figyelembe veszi a hazai közművelődési szint, elsősorban az olvasási kultúra fejlettségi állapotát, a tájékoztatástudomány, az információszoftalkatás gépesítésére irányuló nemzetközi törekvések követelményeit. Az elmúlt évek tapasztalatainak, valamint a tudományos kutatás többször kifejezésre juttatott igényeinek ismeretében erősíteniünk kell a nemzeti könyvtárra háruló (művelődéstörténeti és tudománytörténeti szempontú, valamint a közművelődés igényeit figyelembe vevő) hungarika-kutatókat, vagyis a könyvtári hungarika-dokumentumok gyűjtésével és bibliográfiai számbavételével összefüggő feladatokat.

Erőnket reálisabban felmérve, nagyobb szervezettséggel kell részt vennünk a hazai szakirodalmi információs rendszerben és nemzetközi kapcsolataink szervezésében. A hazai szakirodalmi információs rendszer továbbfejlesztése érdekében a könyvtárak számára nyújtandó úgynevezett központi szolgáltatásokat új alapokra helyezzük, az új könyvtári törvényerejű rendelet végrehajtása során bővítjük. A tervezés és fejlesztés megalapozottabbá, átgondoltabbá és hatékonyabbá tétele, a komplex számítógépesítés könyvtári szakmai, gépi és számítástechnikai szellemi háttérére megteremtése érdekében az intézményen belül összefogottabb, egybehangoltabb, a különböző szakembereket (könyvtárosokat, rendszerszervezőket, számítástechnikusokat) együttesen igénybe vevő, rendszeres tevékenységet kell kifejlesztelnünk.

Mit kívánhatunk végül az ebben az évben jubiláló Országos Széchényi Könyvtárnak, hazánk nemzeti könyvtárának és önmagunknak? Allománya gyarapodjon kulturális életünk új, a gyűjtőkörébe tartozó kiadványokkal, gyarapodjon eddig még be nem gyűjtött értékekkel, hogy minél teljesebb és hitelesebb tükrö legyen nemzeti művelődésünk múltjának és szocialista kultúránk jelenének. Kívánjuk, de teszünk is érte, hogy a könyvtár mai gárdája és eljövendő nemzedéke lehetőleg töretlen ívben tudja a maga feltáró, bibliográfiai és kutatómunkájával bemutatni, az olvasók és kutatók rendelkezésére bocsátani az itt lecsapódó ismeretek folyamát.

Dr. Berza László:

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteménye

Százötven éve született Szabó Ervin és hetvenöt éves a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Es ha az évfordulók mögé nézünk, akkor kiderül, hogy már csaknem hatvan esztendeje halott Szabó Ervin, aki nagyszerű politikai és szervezőkészséggel formálta a fővárosi könyvtárat, aki máig is modern katalógusrendszeri teremtett, a könyvállomány összetételét kialakította a központban, szociológiai állományt gyűjtött, ugyanakkor modern fiókhálózat létesítésén dolgozott, hogy a könyvet a főváros minél nagyobb tömegei elérhessék. Világosan meghatározta a várostörténeti feladatokat is, amelyet joggal várnak a könyvtártól az olvasók. Elképzelései egyértelműek voltak és azok eredményeként alakult ki a Budapest-gyűjtemény, amely 1914 óta — mint önálló részleg — állományában és letszámában sokat fejlődött. A számszerű növekedés mellett egyértelműen tisztázódtak a feladatok, amelyeket az ország legnagyobb — zömében nyomtatott dokumentumokkal foglalkozó — helytörténeti gyűjteményének végzenie kell. Az állomány gyűjtése és a profil kialakítása az önállóvá válás idején meghatározott elvek szerint történt és annak létrehozásában, valamint néhány budapesti téma irodalmának feltárásában az elődöknek vitathatatlan érdemei voltak.

A város történetének irodalmát a két világháború közt a Budapest-gyűjtemény dolgozó adták közre. Ebben az időben jelent meg Aquincum — a pesti és budai gyógyfürdők és gyógyforrások —, Buda és Pest 1686-os visszavívása, valamint Buda és Pest a szabadságharc idején témájú bibliográfiai összeállítás. Az ő érdemük, hogy a már korábban is gazdag, ritka becsű kiadványok, a XVI., XVII. századi történelmi eseményeket tárgyaló latin, német, olasz stb. nyelvű forrásanyagok, továbbá a XV. századi könyvritkaságok számát gyarapították. Ugyancsak az ő érdemük, hogy a fővárosi vonatkozású nyomtatványokat mindenkor igyekeztek a lehető

legteljesebben beszerezni, és a gyorsan szaporodó állományon belül mind formai, mind tartalmi jegyek alapján kisebb egységeket alakítottak ki.

A Budapest-gyűjtemény feladata az évtizedek során sokat módosult. Más volt a követelmény a megalakulás után, más az 1920-as, 1930-as években és természetesen más 1945 után, amikor a társadalmi, politikai változásokkal egyidejűleg sokrétűbb és határozottabb lett a gyűjtemény tevékenysége. A korábban elsősorban történelmi jellegű állomány tematikus gazdagítása mellett belátható közelségbe került annak a lehetősége, hogy az évtizedek alatt gyűjtött tapasztalatokat átadja a fővárosi és a vidéki könyvtáraknak.

Az anyag feltárásának szándékáról régi cédulákban maradt kartotékok árulkodnak. Előkerültek a Budapest Története Bibliográfia és a képkatalógus kezdetleges cédulái. A nagy vállalkozásokhoz azonban nem volt kellően fölkészült munkatársi gárda, így a töredékes munkák folytatására és befejezésére csak 1954-ben a Fővárosi Tanács által anyagilag és létszámában is megerősített osztály tudott vállalkozni. A jól szervezett osztály ekkor már nem csupán a százezer tételes várostörténeti bibliográfia kiegészítését és szerkesztését végezhette el, hanem emellett máig is használható, több tízezer tételes bibliográfiai összeállításokat készített. 1959—1960-ban adták közre Budapest a Tanácsköztársaság idején, Budapest munkásszorgalma 1919—1945 és Budapest szocialista fejlődése 1945—1959 c. cikkbibliográfiákat.

A továbbiakban nem a gyűjtemény történetének áttekintése a cél, hiszen ez a korábbi tanulmányokban és a könyvtár történetéről szóló könyvben már megtörtént. Ehelyett hasznosabb lesz a gyűjtemény mai állapotának, állományának ismertetése, a feltáró munka részletezése, az állomány megóvására tett erőfeszítések, a könyvek és más dokumentumok elhelyezése, valamint közeli és távoli terveink ismertetése.

A gyűjtemény feladata

A fővárosi irodalmának teljességre törekvő gyűjtése, szakszerű tárolása és a kutatást szolgáló feltárása *elsődleges tudományos feladat*. Az anyag teljessé tétele önmagában is nagy erőfeszítéseket kíván, a beszerzett dokumentumok sokszínű feltárása még inkább.

A gyűjtemény *közművelődési feladata* a tájékoztatás, a propagandamunka, az ajánló bibliográfiák elkészítése, a helytörténeti ismeretterjesztés, a honismereti mozgalom, az iskolai oktatás támogatása, a közművelődési érdeklődésű olvasók kiszolgálása, a rádió, a televízió, a filmgyártás, a könyvkiadók, a sajtó munkatársainak segítése.

Mint az ország legnagyobb és legrégebben működő könyvtári helytörténeti gyűjteménye — különösen az 1952-es Mt hat. valamint az azóta megjelent könyvtári vonatkozású törvények szellemében — *módszertani* segítséget nyújt a helyismereti feladatok ellátására kötelezett városi és megyei könyvtáraknak. Ezen kívül támogatja a közművelődési szinten működő helyismereti gyűjtemények kialakítását. A megyei könyvtárak helyismereti gyűjteményeinek létrehozásában, állományuk feltárásában, helyismereti vonatkozású kiadványaik szerkesztésében és lektorálásában a Budapest-gyűjtemény dolgozói korábban is sokat segítettek. Az országos helytörténeti és helyismereti értekezleteken, konzultációkon az osztály rendszeresen képviseltette magát és a vidéki könyvtárak munkáját meghatározó vitáknak ugyancsak tevékeny részesei voltak. Módszertani tevékenységét a Könyvtartudományi és Módszertani Központtal egybehangoltan végzi. A gyűjtemény a gazdasági, illetve közigazgatási vonatkozású dokumentumok gyűjtésével és feltárásával *közigazgatási* feladatokat is ellát.

Az állomány

1977 végén 60 000 kötetből, folyóiratból és kb. 300 ezer darab aprónyomtatványból, plakátból, fényképből állt a gyűjtemény. Ennek legjelentősebb része a *könyvanyag*, amely a régi Pest, Buda és Óbuda, valamint a peremtelepülések történetét, földrajzi, gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális stb. viszonyait leíró művekből áll.

A könyvállomány tetemes része a XVIII. századtól napjainkig megjelent 3600 kalendárium, amelyből a legkorábbi darabot 1616-ban nyomták. Az itt található egyik legrégebb magyar nyelvű kalendárium 1664-ben jelent meg, s ebben *Zrinyi Miklós életére és halálának körülményire vonatkozó korabeli bejegyzések* találhatók.

A kalendárium információs értéke különösen a XVII. és XVIII. században jelentős, amikor még újságot és minden egyéb hírközlő eszközt helyettesített, tehát a „tömegtájékoztatásnak” csaknem egyedüli eszköze volt. Igaz, a kalendárium tartalmában gyakran téves vagy felületes, mégis bizonyos témákhoz nélkülözhetetlen forrás. A néprajz, a népi életmód, a gazdálkodási szokások, a betegségek és népi orvoslások kutatója gazdag tárházra találhat bennük. A vásárok, az országos, megyei és vá-

rosi hatóságok és hivatalok ismertetését szinte hiánytalanul megtaláljuk a kalendáriumokban.

Jól rendezett és megközelítően teljes a fővárosi iskolák, egyetemek és más oktatási intézmények *értesszövegeiből, órarendjeiből, evkönyveiből* álló anyag. Ezeket elsősorú forrásként használják a város oktatásügyével foglalkozó kutatók, de gyakran az iskolai végzettség igazolásául is alapul szolgálnak. Állományunk említésre méltó és sokat használt részét jelentik az *almanachok, a telefonkönyvek, a címítárak, a vállalati alapszabályok, jelentések* stb. Nem hiányoznak a fővárosi *költségvetés tervei, zárszámadásai, az ügyosztályi jelentések, az egészségügyi, oktatási, gazdasági vonatkozású statisztikák* sem.

Különösen gazdag és teljesnek mondható az 1920-as évektől 1945-ig megjelent városi kiadványok gyűjteménye, mert ebben az időben a Fővárosi Házinyomda minden kiadványát hiánytalanul eljuttatta a könyvtárnak. Sajnos, manapság a főváros kezelésében működő nyomdák, sokszorosító üzemek nem mindig szolgáltatják be kötelező példányaikat.

A *szépirodalmi* részt a városról, annak részéről, a budapesti eseményekről vagy neves személyiségekről szóló művek adják. Ezek között a XVIII. és XIX. század elejéről származó, forrásértékű alkotások is találhatók.

Az 1849-ig megjelent pesti és budai nyomdatermékek — függetlenül attól, hogy tartalmaznak-e várostörténeti adatokat —, mint *nyomdász-történeti* dokumentumok jelentősek. E részleg gyarapítása, az itt keletkező hiányok pótlása igen nehéz.

Az állományban kezdetől fogva helyet kapnak a nem levéltári anyagnak minősülő *kéziratok*, amelyek a könyvekhez hasonló forrásoknak minősülnek. A korábban vásárolt kéziratok jelesebbje között említhetjük *Luprecht Ferenc: Historia Parochiae S. Annae... c. parókiatörténetét*, amely a vizivárosi Szent Anna plébánia-templom történetére vonatkozó bejegyzéseket őrzi. *Mezőssy László* 1848-as huszártiszt naplója betűhív kiadásban is megjelent, s a közeljövőben lát napvilágot *Max Paur Félix* 1830-as években keletkezett vázlatanyaga. Sok hasznos adatot tartalmaz egy városi tisztviselő évtizedeken át vezetett naplója. Különösen gazdag a főváros üzemcincinek, különböző intézményeinek története, amelyek hivatásos vagy amatőr történészek gondozásában készültek, de nyomtatásban nem jelentek meg.

Folyóiratból és napilapból csak a „budapesti profilúak” kerülnek a gyűjteménybe, ezek mellett természetesen megtalálhatók azok a ma már ritkaságszámba menő XVII., XVIII. századi lapok is, amelyek a korabeli Budáról és Pestről adnak hírt. A kutatók rendelkezésére áll többek között az *Europischer Mercurius*, a *Historischer und politischer Mercurius*, majd az ezeket követő német, latin nyelvű periodikák. Hozzáférhető a *Magyar Hirmondó* (pozsonyi), a *Magyar Kurir* (bécsi), valamint a reformkor számos hazai vagy külföldi kiadású irodalmi, társadalmi és politikai lapja. Az 1860-as évek végén kiadott folyóiratokat már válogatva gyarapítjuk. A jelentős budapesti adatokat tartalmazó, kurrens folyóiratokat ma is gondosan beszerzzük. Részben előfizetés útján, részben a kötelezőpéldányból gyarapítjuk a több mint négyszáz féle *üzemi lapból* álló gyűjteményt. Az 1950-ig Pest megyéhez tartozó *peremkerületi lapok* csaknem teljesen hiányoznak, mert a korábbi gyűjtőkori kódex a gyűjtőterületet szigorúan Budapest akkori határain belül állapította meg.

35 000 darab a szöveges vagy illusztrált *plakátok* száma. Általában csak a budapesti vonatkozásúak találhatók meg, kivétel a tanácsköztársasági és az első világháborús anyag. A napjainkban megjelenő plakátok beszerzése elsősorban a kötelezőpéldányokból történik, de szórványosan a magángyűjtőktől is értékes dokumentumok kerülnek elő. Az évi plakátgyarapodás kb. 1500—2000 darab. Feltárasuk *fényképkatalógussal* történik, vagyis minden plakátról két darab 9x13 cm-es fénykép készül, amelyből a betűrendes és számkatalógus épül. A fényképek hátoldalán található a plakát néhány legfontosabb adata.

A *kisnyomtatványok* egy része (kb. 6000 darab) az úgynevezett „régi”, vagyis a nyomdák államosítása (1948) előtti időből való. Különösen értékes a 2200 darabból álló 1848-as *kisnyomtatványi* rész. A Szabó Ervin Könyvtárban honos decimális rendszerben tárolt anyag további gyarapítása már csak szórványosan magánosoktól lehetséges.

A gyűjteményben őrzött *térképek* száma mintegy 700 darab. Ezek közt találhatók nyomtatott várostérképek, közigazgatási, közlekedési és városépítési vázlatok és tervrajzok. Különösen érdekesek a külföldi kiadású könyvekben lévő, a török-kori Pest-Budát ábrázoló illusztrációk, amelyeken az 1686-ban ostromlott Buda védelmi rendszere, katonai erődítményei láthatók. Akad néhány Magyarországot ábrázoló XVI. századi térkép is. Említesre méltó még *Balla Antal* (XVI. század) két darab — Csepel-

szigetet, illetve a Duna-Tisza közötti területet ábrázoló — kéziratos térképe, valamint az 1810-ben megjelent *Lipszky János* által készített térkép, amely évtizedeken át alapja volt a pesti és budai térképészetnek, sőt maga *Hüdi János* is felhasználta a városrendezési tervéhez. A reformkorban készült térképeken már magyar nyelvű feliratokat találunk. Közülük legbecsesebb *Tomola Ferdinánd* és *Carl Vasquez* munkája.

Az idővel elavult, már csupán történeti értékű térképeket újabbak váltották fel. Pest-Buda korszerű felmérése is mindinkább időszerűvé vált. A háromszögeléssel, lejt mérésével történt nagyszabású munka 1868-ban indult meg. Pestet *Doletsko Ferenc* és *Halácsy Sándor*, Budát *Halácsy Sándor* és *Varsády Lipót* térképezte fel. Ezek másolatai is megtalálhatók a gyűjteményünkben. Az 1880-as és 1890-es évekből származó térképeken a Fővárosi Közmunkák Tanácsa városrendező törekvéseit és eredményeit lehet nyomon követni. Bőségesen dokumentálják a Sugár út (Népköztársaság útja), a Nagykörút építését, a dunai rakpartok kiépítését és a régi belváros rendezési tervét. Az 1890-es évekből vannak olyan közlekedési térképek, amelyek egyúttal láthatók a lóvasút, a villamosvasút, az omnibusz és a földalatti nyomvonala.

A *képgyűjteményben* 50 000 fénykép található. Az eredeti felvételekből álló város-történeti anyag csupán kis részében párhuzamos a képkatalógusban — folyóiratokból és egyéb nyomtatványokból — feltárt képekkel. A gyűjtés 1957-ben kezdődött meg. Az állomány egy része magánosoktól, nagyobb hányada az MTI Fotószolgálat-tól származik. Abban az esetben, ha bizonyos városképi változások rögzítése sem a magánosoktól, sem az MTI-től nem várható, külön megbízott fotós készíti el a szükséges felvételt. Az első óbudai szanalások előtt pl. felvételek készültek a bontásra ítélt házakról, s ezek ma már egyedülálló dokumentumai a régi városrészeknek. A nagy gyűjtemény sok értékes fényképe között is különleges értékűek a *Klősz György* felvételei, amelyek az 1800-as évek végén és az 1900-as évek elején készültek.

Az *újságszelvény-állomány* egyidős a Budapest-gyűjteménnyel. Gyűjtését már Szabó Ervin fontosnak ítélte, és kötelezővé tette az 1867-es kiegyezés után rohamosan fejlődő fővárosra vonatkozó sajtóinformáció visszamenőleges összegyűjtését. A mai gazdag újságkivágat-anyagnak a Fővárosi Levéltártól átvett és néhány magángyűjtőtől vásárolt rész az alapja. Már az 1910-es években működött a „Figyelő” szolgálat, amely a mai Sajtófigyelőhöz hasonló feladatot látott el. Természetesen a XX. század első évtizedeiben megjelenő lapok és folyóiratok számának növekedésével mind több lett az újságkivágat. Az 1910-es évek végére kialakult az egységes budapesti újságszelvény-gyűjtemény, amelynek gyűjtési elvein, feldolgozási és tarolási módszerein később alig kellett változtatni. Az ETO-rendszerben osztályozott és tárolt szelvénytömeg könnyen áttekinthető. A 60—70 ezer darabra tehető anyagot ma is folyamatosan fejlesztik.

A feltárás

A megszokott gyakoritól eltérően a *betűrendes* és *szakkatalógus* mellett földrajzi katalógus is készül, amely a nagyobb és kisebb fővárosi földrajzi egységek irodalmát keresők munkáját segíti. A földrajzi katalógusban a feltárt anyag topográfiai rendezésben található.

A bibliográfia kiegészítését szolgáló kartotékanyag gyűjtése mellett készül a *képkatalógus*, amely a könyvekben, folyóiratokban vagy más nyomdatermékekben található metszetek, rajzok, fényképek stb. lelőhelyét és egyéb e képekre vonatkozó adatokat tartalmaz. A bibliográfiai feltáró munka másik „mellékterméke” az *arcképbibliográfia*, amely a fővároshoz — akár munkássága, akár születése jogán — kötődő neves személyiségek arcképének lelőhelyét tartalmazza.

Ugyancsak tekintélyes, több mint 30 000 darabból áll ma már az *életrajzi katalógus*, amelyben az előbb említett neves fővárosi személyiségek életrajzi adatait, méltatásait, nekrológiát találhatjuk.

Mindezeken túl tovább fejlődik az *alnévlexikon*, az *eseménynaplár*, valamint a *szépirodalmi* művek budapesti vonatkozású részleteit bemutató katalógus.

A kiadványok

1975-ben indult a *Budapesti Füzetek* sorozat, amelyben a főváros társadalmi, gazdasági, politikai stb. életében történő vagy várható változások irodalmának ajánló bibliográfiái jelennek meg. Tartalmában valamennyi füzet a Fővárosi Tanács V. B. programjához igazodik. Már megjelent, vagy hamarosan megjelenik a budapesti agglomeráció, a környezetvédelem, a város egészségügye, közlekedése, a fővárosi három- vagy öt éves tervek válogatott irodalma.

A FSZEK Tanulmányok Új Sorozat-ban látott napvilágot *Gaal György*; Furkát Tamás... c. művének hasonló kiadása, hozzákötve *Zoltán József* tanulmánya a re-

formkori Pest-Buda népi szórakozásáról, továbbá Mezőssy László és Mar Paur Félix már említett munkáinak kiadása is indokolt, csakúgy, mint a XVI., XVII. századból való forrásértékű várostörténeti dokumentumoké. Hasznos volt az 1495-ös kiadású, úgynevezett érvágó kalendárium megjelenítése is. Az osztály munkatársai által készített tanulmányok között szerepel Jokai Mór, Ady Endre, Krúdy Gyula Budapestje c. szöveggyűjtemény.

Az olvasószolgálat

A tájékoztató-eszközök és az állomány sokszínűsége tette lehetővé az olvasók szám-szerű növekedését. A kutatók egy része állandósult, több éve kötődnek a gyűjteményhez, ahol tudományos vagy népszerűsítő műveiket készítik. Tudományos és ismeretterjesztő filmek és könyvek, tanulmányok, tv-műsorok, újság- és folyóiratcikkek elkészítéséhez is igénybe vették a gyűjtemény állományát.

Jó kapcsolat alakul ki a lapkiadókkal, a szerkesztőségekkel, a színházakkal, az iskolákkal, a múzeumokkal, valamint a tudományos és közművelődési, szakszervezeti stb. könyvtárakkal. Az olvasók között sok középiskolás diák és egyetemi hallgató található, de a honismereti mozgalom erősödésével növekedik a „közművelődési” szinten olvasók száma is.

Az 1973-ban helyreállított olvasóteremben (a volt Keleti Gyűjtemény helyisége) 20 olvasó számára van hely. A korábban ismertetett tájékoztatóeszközök és a kb. 1000 kötetes kézikönyvtár is itt található.

Tervek, elképzelések

A megnövekedett feladatokhoz a jövőben határozottabb szervezeti fölépítésű és létszámban is alaposan megerősített osztály szükséges. Az 1950-es évek elején a Budapest Történeti Bibliográfia elkészítéséhez megerősített osztálynak egyéb feladata lényegesen kevesebb volt, mint amit ma várnak tőle. A helytörténeti kutatás soha nem tapasztalt kedvező időszaka van kialakulóban, amikor a párt- és kormányprogramok is az ilyen irányú tevékenység fokozását kívánják. Ennek megfelelően kell a gyűjtemény tevékenységét megszervezni.

Alapvetően megváltozik az állomány feltárása is. A korábban megjelent hét-kötetes Budapest Történeti Bibliográfia kiegészítése, valamint az egyéb cédulákon szaporodó kartotékanyag, vagyis a főváros irodalmának és képanyagának sokrétű feltárása rendszeres szolgáltatássá válik.

Szervezettebbé és hatásosabbá kell tenni az állomány védelmét. Az egyszerű könyvkötéstől a legigényesebb restaurálásig minden lehetőséget meg kell teremteni, hogy a pótolhatatlan várostörténeti dokumentumok ne pusztuljanak tovább.

A nyomaték kedvéért utóljára hagytam a legfontosabb feladatunkat. Tudjuk, hogy a honismereti mozgalom erős szálakkal kötődik a különböző közgyűjteményekhez, így a könyvtárakhoz is. Ennek megfelelően a könyvtárak helyismereti tevékenységét úgy kell megszervezni, hogy az azt igénylőknek, mind nagyobb segítséget tudjanak adni. Mind a kutatási, mind a közművelődési érdeklődés támogatását szolgálja a jó bibliográfia, amely a helyismereti anyag részletes feltárására hivatott.

A budapesti vonatkozású dokumentumok bibliográfiai feltárását a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteményében az 1950–1960-as évek során elvégezték és hét kötetben, mintegy százezer tétel bibliográfiában közreadták. Hasonló feladat vár a megyei helyismereti anyaggal rendelkező néhány városi könyvtárra. Ennek értelmében a könyvek és a kurrens folyóiratok, illetve napilapok kicédulázása mellett az 1945 előtt megjelent periodikák átnézése lenne a feladatuk. A friss anyag feltárását a megyei könyvtárak megszervezték, a retrospektív állomány földolgozására azonban nem tudnak vállalkozni. A több ezer folyóirat és napilap átnézésére nem telik az erejükből, de ésszerűtlen is lenne tizenkilenc helyen ugyanazt az anyagot földolgozni.

Egyetlen helyes megoldásnak az az elképzelés látszik, amelynek értelmében — a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár irányításával — a kérdéses állomány földolgozását központilag végeznék el, így az egyszeri átnézéssel (tizenkilencedik résznyi munkával) összegyűjtött adatokból elkészülhet az ország legteljesebb helyismereti bibliográfiai apparátusa, mégpedig az érdekelt megyei könyvtárak gondozásában.

A munka szervezését a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár vállalja, az elképzelést az Országos Széchenyi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja helyesli, csupán a munka személyi és anyagi feltételeit kell a kulturális irányító szervezeteknek megteremteniük.